

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Рев-405/05
Бања Лука, 9.2.2007. год.**

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића као председника вијећа, Драгослава Лукића, Дарка Осмића, Горјане Попадић и Биљане Томић као чланова вијећа, у правној ствари тужиље Р. Ш. из Б., коју заступа пуномоћник С. М., адвокат из Б., против тужене Робне куће П. А.Д. из Б. коју заступа пуномоћник М. К., ради заштите права из радног односа, одлучујући о ревизији тужиље против пресуде Окружног суда у Б. број Гж-111/03 од 4.2.2005. године, на сједници одржаној дана 9.2.2007 године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се уважава, пресуда Окружног суда у Б. број Гж-111/03 од 4.2.2005. године се преиначује и суди:

Жалба тужене се дјелимично уважава и првостепена пресуда Основног суда у Б. број П-292/02 од 7.10.2002. године преиначује тако што се ријечи „радно мјесто секретарице“ замјењују ријечима „радно мјесто које одговара њеној стручној спреми и радним способностима“, док се у осталом дијелу жалба одбија и првостепена пресуда потврђује.

Поред парничних трошкова досуђених првостепеном пресудом, тужена је дужна накнадити тужиљи трошкове другостепеног поступка и поступка по ревизији у износу 250,00 КМ, у року од 15 дана под пријетњом извршења.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Б. број П-292/02 од 7.10.2002. године поништено је рјешење директора правног претходника тужене, Основног државног предузећа Робна кућа П. из Б. број 2039/2000 од 25.11.2000. године, па је тужена Робна кућа П. А.Д. Б. обавезана да тужиљу Р. Ш. врати на радно мјесто секретарице и да јој накнади парничне трошкове у износу од 680,00 КМ, све у року од 15 дана по правоснажности пресуде, под пријетњом извршења.

Другостепеном пресудом Окружног суда Окружног суда у Б. број Гж-111/03 од 4.2.2005. године жалба тужене је уважена и првостепена пресуда преиначена тако што је тужбени захтјев тужиље одбијен као неоснован.

Тужиља је изјавила ревизију против другостепене пресуде због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се та пресуда преиначи тако што би првостепена пресуда била потврђена. Тражила је парничне трошкове другостепеног поступка и поступка по ревизији у износу од укупно 250,00 КМ.

Тужена је у одговору на ревизију предложила да се ревизија тужиље одбије или да се „у крајњем случају предмет врати на поновно суђење.“

Ревизија је основана.

Тужбом се тражи реинтеграција тужиље у радни однос код тужене.

Према чињеничном стању које је утврдио првостепени суд, тужила је код тужене више пута распоређивана у радни однос на одређено вријеме, и то на радно мјесто трговачког помоћника почев од 2.7.1998. године, а на радно мјесто секретарице рјешењем тужене број 725/98 од 21.9.1998. године почев од 1.10.1998. године, као и каснијим рјешењима тужене број 31/99 од 11.1.1999. године почев од 1.1.1990. године, број 1002/99 од 1.7.1999. године почев од 1.7.1999. године, број 12/2000/П од 1.11.1999. године почев од 3.1.2000. године, број 890/00 од 3.7.2000. године почев од 1.7.2000. године и број 1635/00 од 3.10.2000. године почев од 3.10.2000. године. Радни однос јој је престао рјешењем тужене број 2039/2000 од 25.11.2000. године због престанка потребе за њеним радом, закључно са 25.11.2000. године. Рјешењем првостепеног суда број Фи-771/2000 од 15.9.2000. године уписана је промјена директора тужене, тј. лица овлашћеног за заступање – Д. Ј. из Д. умјесто Л. А. из Б. Примопредаја дужности ранијег и новог директора верификована је одлуком тужене од 5.9.2000. године. Тужила је, према чињеницама утврђеним током првостепеног поступка, остварила код тужене укупно 28 мјесеци и 25 дана рада, а то је више од 24 мјесеца рада у посљедње три године.

Првостепени суд је закључио да је радни однос тужиле код тужене трансформисан у радни однос на неодређено вријеме у складу са одредбом члана 18. став 2. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“, број 38/00, са каснијим измјенама и допунама, у даљем тексту: ЗР). Радни однос јој је због тога могао престати само на начин и под условима прописаним одредбама чланова 113. до 115. истог закона, што овдје није био случај. ЗР је ступио на снагу 16. новембра 2000. године (члан 167. тог закона). Према становишту израженом у првостепеној пресуди „неосновани су наводи тужене да се у овој правној ствари ради о ретроактивној примјени Закона о раду РС“. Из тих разлога првостепеном пресудом удовољено је тужбеном захтјеву.

За другостепени суд било је пресудно то што Законом о радним односима („Службени гласник Републике Српске“, број 25/93, 14/94, 15/96, 21/96, 3/97. и 10/98, у даљем тексту: ЗРО) који је важио до ступања на снагу ЗР, „није предвиђена могућност прерастања у радни однос на неодређено вријеме на начин како је то предвиђено чланом 18. став 2. Закона о раду“. Тужила је посљедњи пут засновала радни однос на одређено вријеме на основу рјешења које је донесено у вријеме важења ЗРО. Из тих разлога, по схватању другостепеног суда, „последњи радни однос тужитељице на одређено вријеме, није могао прерасти у радни однос на неодређено вријеме на основу цитиране одредбе члана 18. став 2. Закона о раду“. Како је тужила примљена у радни однос на одређено вријеме, почев од 3.7.2000. године, најдуже до 6 мјесеци, туженој је припадало право да јој радни однос откаже и прије истека тог рока. Рјешење тужене од 3.10.2000. године број 1635 о пријему тужиле у радни однос, ништаво је јер га је потписало лице које у то вријеме није било директор тужене. Другостепени суд ипак сматра да је „последњи радни однос тужитељице на одређено вријеме код туженог могао прерасти у радни однос на неодређено вријеме само у случају да је тужитељица тај радни однос засновала код туженог у вријеме важења Закона о раду“. Из тих разлога првостепена пресуда је преиначена.

Међутим, по схватању овог суда, становиште првостепеног суда је правилно.

Тужиле је престао радни однос код тужене на дан 25.11.2000. године, у вријеме важења ЗР. Ситуација постојања и трајања радног односа на одређено вријеме била је у току и није окончана, док је био на снази ЗРО, који није предвиђао могућност преображаја радног односа на одређено у радни однос на неодређено вријеме. Ако се наиме, и прихвати схватање да је рјешење тужене број 1635 од 3.10.2000. године којом је тужиле посљедњи пут продужен радни однос на одређено вријеме ништаво ради тога што га је потписало неовлашћено лице, овај недостатак је отклоњен каснијим рјешењем број 2039/2000 од 25.11.2000. године према којем јој ради однос престаје 25.11.2000. године (дакле, прихвата се постојање радног односа тужиле до тог датума као правно ваљано).

Да је поменута ситуација постојања и трајања радног односа тужиле на одређено вријеме окончана за вријеме важења ранијег ЗРО, оправдано би се могло поставити питање примјене тог закона, који није предвиђао могућност трансформације радног односа на одређено вријеме у радни однос на неодређено вријеме. Узгред се ипак напомиње да је чланом 4. став 2. Закона о измјенама

и допунама Закона о радним односима („Службени гласник Републике Српске“, број 10/98) могућност заснивања радног односа на одређено вријеме била ограничена на случајеве замјене привремено отсутног радника, извршења посла који траје до 6 мјесеци, као и привременог повећања обима посла и заснивања радног односа са приправником ради обављања приправничког стажа, а из стања у списима не произилази да су наведени услови били испуњени у овом спору, на страни тужиље.

Радни однос тужиље није, према оспореном рјешењу тужене број 2039/2000 од 25.11.2000. године престао док је био на снази ранији ЗРО, него у вријеме важења новог ЗР. Зато је правилно схватање да је период, потребан да се радни однос на одређено преобрази у радни однос на неодређено вријеме започео за вријеме важења ранијег ЗРО и наставио да тече кад је ступио на снагу нови ЗР.

Из тих разлога оправдан је, по схватању овог суда, захтјев тужиље за реинтеграцију у радни однос код тужене. Правилно је и схватање првостепеног суда да тужиљи није престао радни однос под условима прописаним члановима 113. до 115. ЗР.

Жалба против првостепене пресуде ипак основано указује на то да се одлуком суда тужиља не би могла распоредити на радно мјесто секретарице, ако за то не испуњава прописане услове, што није ни утврђивано током поступка. Ради тога је првостепена пресуда дјелимично преиначена тако што су ријечи „радно мјесто секретарице“ у изреци те пресуде замијењене ријечима „радно мјесто које одговара њеној стручној спреми и радним способностима“.

У погледу навода тужене у одговору на ревизију потребно је указати на слиједеће.

1. Тачно је да ЗР не садржи одредбе о повратном (ретроактивном) дејству. Првостепеном пресудом није међутим дато повратно дејство одредби члана 18. став 2. ЗР, него су примјењена правила о временском важењу закона а то је битно другачији правни институт (према тим правилима на тзв. несвршене ситуације, чије трајање није окончано за вријеме важења једног закона него се наставља и послје доношења новог закона примјењује се нови пропис, ако се на њима заснива неко субјективно право лица, које то право тражи.

2. Чињенице да је тужиља након престанка радног односа код тужене наводно радила код других послодаваца те да већ четири године живи у А. гдје је, како се тврди у одговору на ревизију, засновала породицу и има сталну дозволу за рад, које се сада први пут износе, без утицаја су на пресуђење у овом спору.

Пошто је тужиља успјела у поступку по ревизији, припадају ју јој поред парничних трошкова првостепеног поступка, још и трошкови за састав одговора на жалбу од адвоката (100,00 КМ) и за састав ревизије (150,00 КМ), односно укупно 250,00 КМ у смислу члана 166. став 2. и члана 154. став 1. Закона о парничном поступку који је био на снази у вријеме доношења првостепене пресуде („Службени лист СФРЈ“, број 4/77 до 35/91 и „Службени гласник Републике Српске, број 17/93 до 32/94), у вези са члановима 456. став 1. и 461. Закона о парничном поступку који је сада на снази („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03, 85/03 и 74/05, - у даљем тексту важећи: ЗПП).

Из изложеног произилази да је другостепена пресуда заснована на правилно и потпуно утврђеном чињеничном стању, али и на погрешној примјени материјалног права. Доследно томе, овај суд је одлучио о главној ствари као у изреци на основу члана 250. став 1. у вези са чланом 456. став 2. важећег ЗПП.

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић